

אָמרו על רבי ישראל בענין שם יתיר
השלוש שנה לכל ההארה
 והמדרגות שהיה לו הכל מחמת
 המקואות, שהיה מתמיד מאד בטבילות,
 והמקוה בתמידות טוב יותר מהתענית,
 שהתענית מחליש הגוף מעבודת השם,
 ועוד יותר טוב שהכח שהוא מניח בתענית
 וכן הכח ההוא בלמוד התורה ובתפלה
 שיהפיל בכל כחו וזכותו, ויבנה וישגי ויבא
 למקדש: (לקיטת יקום סי' קמ)

י' סו' ע' ה' כ' ל' א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י' י"א י"ב י"ג י"ד י"ה י"ו י"ז י"ח י"ט

תורה

המפלג הנחיק הרב רבי יחיא שוחט
 ובודק ז"ל מאוהרין ספר לי
 ששמע זה מפי המפלג הרב רבי חיים
 שוחט ובודק מסאטניכ, הרב רבי חיים
 שוחט ובודק הנז"ל ספר לו שנסע פעם
 אחת עם הרב הקדוש הרב רבי משה
 מזוועה"ל זצ"ל יחד בפעולה אחת, אמר לו
 הרב הקדוש הרב רבי משה הנז"ל בזה
 הלשון, ששמעתי מפי אבי מורי הרב
 הקדוש הרב רבי יחיא זיב"ל זצ"ל
 מן האטמוספירה ואמר לי ששמע מפה קדשו
 של הבעל שם טוב הקדוש זצ"ל שאמר
 הבעל שם טוב הקדוש בזה הלשון,
 פעלתי אצל השם ותפלה שהטבילה
 שאדם טובל את עצמו במקוה בבקר

קדם כל יתיר בכל הנועה והנועה
בעבודתו שיהא בלתי פניה חס
ושלום, ולזה צריך התחכמות גדול עמק
עמק מי ימצאנה, אם פן אין ברה רק
להיות דבר זה לזכרון תמיד אל ישיח
דעתו ממנו אפלו רגע אחד, והוא דבר
הפוסל בהסח הדעת. זאת ועוד שנית
ליתר בטבילה בכל עת, ולכן במקוה
הכונה השיכה למקוה, והחוט המשלש
לא במהרה ינתק, להרחיק מעצבות ויתרה
לבו שמח בה: (נולח הרי"ש סי' טו)

בית"י אפטר לידע מה היא וראה
 שילמד ויתפלל ברתת ובזיע,
 כי אם שיהיה נזהר בטבילת עזרא, ואם
 הוא לומד או מתפלל ואינו נזהר בטבילה
 זו, אי אפטר בשום אופן להגיע לגופי
 תורה ומצות, ואם הוא לומד ספרי קבלה
 והוא בלתי טהור יוכל לבא חלילה על
 ידו זה לדי אפיקורסות, ובקמנים
 הקדומים שהיה דבר ה' יקר בימים ההם
 ולא היו יודעים מידאת הרוממות כלל,
 זאת תהי' חמקת שהיו לומדים תורה ולא
 נזהרו בטבילה זו, והכח ש"ן ימת שקם
 שהיו אז בימים ההם, ומה נעשו
 אפיקורסים, שלמדו ספרי קבלה בטמאת
 הגוף, והיה העולם שסם עד שבאו שני
 המאורות הגדולים לעולם הבעל שם טוב
 הקדוש ואדמו"ר הרב רבני אליהו
 [אייזנשטק] נשמתו בגנוי מרוסיה, והם

יהיה נחשב לפני הקדוש ברוך הוא כמו
תענית יום אחד, עד כאן דברי קדשו:
 (מספר נתיקת המשל (ויקרא) סיפר טו)

במורי רבי ה"ל מפאריש'ן, אמר
הבעל שם טוב ז"ל, בג' דברים
הכלל הפך ממה שאמרו (מנחות ק"י) י
אחד המרבה ואחד וכו' ובלבד שיבין,
אלא אחד המכון וכו' ובלבד שיבין,
אמירת הזהר מסגל לנשמה, שקידת
מקואות מטהר הגוף, נתינת צדקה אמרו
רבתינו ז"ל (פסחים ח.) הנותן סלע
לצדקה בשביל שיחיה בני הרי זה צדיק
גמור, דעל כל פנים מחיה העני:
 (נתיקת ר"ש בנח סיפורים עמוד לב)

שמעתי מהחסידי המפלג הישיש רבי
ירחמיאל כפרובישט עליו
השלום בעת שקבד קדשת האדמו"ר
לרבי ישראל פריז'ן (שכ בסאדיגורא בא
מחנה הרב הצדיק רבי חיים קוסוב
זצ"ל לבאנין, ונסע אליו הרב הצדיק
פריז'ן לבקרו, ונסעו אהו חסידים
וביניהם רבי ירחמיאל הנז"ל, וכשהלכו
שני הצדיקים המחמנים יחד בדרך עמד
הרב הצדיק פריז'ן זצ"ל ואמר, מחמן
סעדי (אהובין) הלא אתם פה מרא
דאתרא, למה אינכם רואים שיהיה מקוה
פה, הלא אתם יודעים מה שאומרים
בשם הבעל שם טוב ששוחט ובודק
הצריך למקוה ואינו טובל אינו מקדש
בפנים בחלוקי":
 (מספרת יחזקאל (עליונות) עמוד טז)

פתחו שער לה צדיקים יבאו בו שלא
יהיה אדם שום רהור תורה עד שיטבל
עצמו לקרו, שחכמי הגמרא לא בטלוהו
אלא מפני שאין רב הצבור יכולין לצמר
בה, אבל אותן האנשים הרוצים להשיג
גופי התורה ומצות צריכין להיות נזהר
מאד בטבילה זו:
 (מספר ומה פר' אמור ד"ה נחד וכו')

קבלה בידנו מקדש הקדשים ודוח
אפינו הבעל שם טוב זצ"ל, כי
כשצריך למקוה וטובל את עצמו פעם
אחת לא יציק לו בשום אופן:
 (משמרת שלום סי' כ ס"א)

דעת א"ת
 מסטרא ררוח מסאבא בעי לאסתתא נרמיה
 לאתרכאה מיניה לטהר את עצמו מטומאה זו
 והוא אוקמנה חכורא רזיל אמרו ז"ל שיצריך
 לטבול אחר נקרה לילה רחיל וטבילה זו לא
 נתבטלה אצל בני ישראל הקדושים, ובתב אינור
 בספרו וזהו חי ועל הוה"ק שם 'אפילו כונן הוה
 אסור לאדם להתפלל ולומר דברי תורה עד
 שיטבול כי כבר קיבלה בעלי נפש לחובה ויכולין
 לעמוד בהם, ומי שאינו טובל נחשב כבהמה
 ובחננוגל שאין בהם דעת והרגשות חיות
 אלוקות עיי"ש, ובפרט עתה בדורנו שלא נמצא
 שום ישוב כשיש שם עשרה ישראלים שלא יהיה
 להם מקוה ובאיוה מקומות מחממים את מקוה
 ישראל לזה נחשב עתה שיכולין הציבור לעמוד
 במקוה כשירה ולטבול בהם עבור זה הדר
 קיבלוהו עתה בימינו טבילת ישראל ונעשה
 חובה לכל הטבילות שצריכין לטבול, אפילו ליל
 יום הכיפורים מצוה לראש הדור לצוות לטבול
 תיכף ומיד וכך קיבלתי וכו'.

והיו כמה הצדיקים שהיו מאריכים
מאד בטבילותיהם, והיו מרכינים
ראשם תוך המים זמן ארוך תחת מימי
המקוה כמעט למעלה מטבע האנושי,
כאילו לא היו צריכים לנשימת אויר
כלל, כיון שעל ידי טבילה במקוה
זוכים לחיות אלקות שהוא למעלה
מחיים של נשימה, ואין צריכים כאותו
זמן לנשימה גשמית"ו.

קבלת יתיר סאדוני אבי מורי ורבי רבי
יצחק אייזיק מסאטניאן
זצ"ה"ה והוא קבל מרבו רבנו צבי דוד
מזידיטשוב ורבו מרבו עד הבעל שם
טוב זצ"ה"ה שקביל יום הכפורים מצוה
לטבילה:
 (דמשק אליעזר (קאמניל)
 וזכ"ק פר' נחל"ס טו, ד"ה ואל ח"ל אמרו)

כח) בספר מקדש ישראל על הלכות
המצויות בימים הנוראים (הל' יום כיפור סי' שגו), וכן בספר
וזהר חדש להגה"ק מהרי"א מזידיטשוב זי"ע (בהקדמתו
לפירושו על הוה"ק) וש"ת באר משה (ח"ה סי' קכה), ולמעשה
כל הגאונים והצדיקים ההולכים בדרך הבעש"ט הק' זי"ע,
הורו שיש לטבול ככהאי גוונא כדי להתפלל כל היום
בטהרה, וכן הוא בספר דרכי חיים ושלום (אות חשנו), וכן היה
מורה ובא מרן מסאטמאר זי"ע (וכמובא נמי במחזור וברי יואל
אות מח), ושמעתי שגם מרן החזו"א ז"ל הורה לטבול.

ג) בספר ספר וסיפור, על סימני סדר ליל פסח (עמ' מז), שכך
עשה א"ו זצוק"ל האדמו"ר הרה"צ דוד יצחק אייזיק
רבינובין מסקאליע, ובספר הליכות חיים (עמ' עט) שהיה
שוהה האדמו"ר מריבנין תחת המים כמה מינוט"ן, וסיפר
אחד מהמשמשים שהיה מאריך בה כל כך, עד שלפעמים
עלו הרהורים בלבו לקפרן לתוך המים להוציאו משם בעוד
מורע. ובספר בית ישראל השלם (ח"ה על קיצור שלחן ערוך עמ'
רנ"ו), על האדמו"ר מסטרעטין ר' יודא הערש לאנגנער זצ"ל,
שהיה שוהה במקוה שעה מרובה כשכל גופו מתחח למים,
והיה אומר, תענוגי הגדול ביותר הוא הרגע שאני טובל במי
המקוה, ואני מחוץ לעולם הזה.

דעת א"ת
 יסאב וטבול תיכף, וכן הדין חייב לטבול, אינ"פ
 שמרן הב"י והרמ"א לא פסקו כן, זה ביניהם
 וכו', וכל זה בני שמתפלל כל השנה בלא
 טבילה, אבל מי שזוהר מלומר שום דבר
 שבקדושה בלתי טבילה פשוט לכל הדעות מרן
 הרב"י והרמ"א ומהר"ר ומהר"ל וכל הראשונים
 יחד לזה שחייב לטבול תיכף, ולא גרע ממי
 שהולך להקביל פני רבו ורמי שרגלו בחות
 שרוחץ אותם וכו', ומכ"ש זה שעיני כחות ולבו
 כחה וכל גופו רוחץ חושך לו החיל וכו'.

נסתלקה, אבל מעל פני המים שלא היה שם חטא לא נסתלקה, וכן מצאנו בימי המבול שהדגים שבים לא מתו כיון שלא חטאו אף שהמים היו רותחים. ולכן כשהאדם טובל את עצמו במים נדחה ממנו הטומאה, כי שם הוא מקום השראת רוח אלקים ויתפרדו כל פועלי און יי.

וכן מבאר בספר פרי העץ על התורה (פ' ויחי עמ' צח בד"ה והנה), והבנת הדברים, כי קודם הבריאה לא היה מקום לטומאה, כי הטומאה לא תחול רק על היש, ולא על האין, ולכן על ידי הבריאה שבה לגדר יש, הנה הוא מציאות לטומאה, ולכן טהרת הדבר, על ידי ביטול מציאותו. ולכן כלים שנושברו, וכן אוכל שנפסל, פקעה טומאתם, ולכן גם האדם על ידי ביטול מציאותו, שב לבחינת הטהרה.

והנה האדם יחשוב זה כבואו אל המים, כי הוא עדיין אפס ואין, ובצאתו מן המים, הוא נברא מחדש, והוה טהרתו. והוה הכוונה בדברי הרמב"ם שכתב בכוונת המקוה, שהוא בא במי הדעת, והיינו כי שורש הדעת הוא 'דע את אלקי אביך' (דה"א כ"ט), וביטול מציאות עצמו כו'.

בהכנסו למקוה יכוון שנכנס לעלמא דחירות שאין שכירה שולט שם, ויפשוט מעליו בגדי חול הבגדים של חול שהם מסטרא חול, כי כשכאים לעלמא דחירות אפילו עבר יוצא לחירות הכל מתבטל.

(שםם לב פסיקא ד"ה סהמנן)

ענין המקוה שמטהר את הטמאים, כלומר על ידי מה מטהר, כדאי אינו עיקר הטהרה על ידי מים הגשמיים, כי אם עיקר הטהרה תלוי בלב כמאמר הכתוב רחצו והזכו הסירו רוע מעלליכם וכו', כדאיאת כרמב"ם שענין המקוה הוא דרך משל לבחינת תשובה לטהר את לבו, ולזה צריכים לטהר את עצמו במקוה בערב שבת ובערב הרגל, פירוש משל לרוחניות שצריך לטהר מחשבות לבו הטרוד כל ימי המעשה בגשמיות, ובערב שבת צריך לפנות מחשבתו מכל המחשבות ולכבש ולטהר את עצמו ליכנס לבחינת שבת בבחינת תשובה, והוה בחינת מקוה בחינת תשובה.

אמר: אנו נוהגין לשהות קצת במקוה, בתחלה מדיחין את הרגלים, גם עריך לכוון הלב. ואמר: בשם הרב רבי מעניין שפירושאין ז"ל"ל מחובבן העיקר כוונת המקוה ראשונה בלי יחס יסירותו היא טהרתו (עין לבס ע"ה) וכן עריך לטהר הלב והוא עיקר הטהרה, כי האדם הוא כלי חרס. גם איתא יש מה שכתוב בכתבי הארז"ל לכוון יסג המקוה נגד אלקים וכתלוי הו"ה וקרקע ארז"ל הכוונה לכוון שהשבתו קולו ודיבורו יכוון השאיב אם קופץ למקוה ועולה מיד אינו יודע אם מועיל כלום, אף שמטהר, ככל מקום אין זה עיקר הכוונה במקוה.

אמר: אנו נוהגין לשהות קצת במקוה, בתחלה מדיחין את הרגלים, גם עריך לכוון הלב.

ואמר: בשם הרב רבי מעניין שפירושאין ז"ל"ל מחובבן העיקר כוונת המקוה ראשונה בלי יחס יסירותו היא טהרתו (עין לבס ע"ה) וכן עריך לטהר הלב והוא עיקר הטהרה, כי האדם הוא כלי חרס. גם איתא יש מה שכתוב בכתבי הארז"ל לכוון יסג המקוה נגד אלקים וכתלוי הו"ה וקרקע ארז"ל הכוונה לכוון שהשבתו קולו ודיבורו יכוון השאיב אם קופץ למקוה ועולה מיד אינו יודע אם מועיל כלום, אף שמטהר, ככל מקום אין זה עיקר הכוונה במקוה.

המקוה היא בבחינה גדולה יותר מפרדיון שערשם ... [ש]היא גדולה כאיכות שאצ"ה מידת הדין תסכים בהצורה ואיחזקתיו כל הדברים ... [אבל] שהועלת הפרדיון רק להמטיך הסדרים. (ליקוטין ג"ה ק"ה)

כתוב בספר בני יששכר (מאמרי חודש אלול מאמר א [מאמר מהות החודש] אות טו) בתוך הדברים, ונראה לי דהנה במקוה תתק"ס לוגין, וכו' יטהר האדם את עצמו, והוא על פי הירושלמי שפסק דבריה בטיילה בתתק"ס, וטעם נראה לי, כי תתק"ס הוא י"ו פעמים ס', והנה כל בריה יש בה ד' יסודות, וכל יסוד כלול מכולם, הרי י"ו יסודות, על כן צריך ביטול י"ו פעמים ס'. והנה להיות גם האדם כאשר נמשך אחר הטומאה, הטהר יסודותיו אחר הטומאה, והפריד את עצמו מן הקודש, מחייב את עצמו לבטל אל הקדושה להוולד ככריה חדשה, ע"כ המקוה צורת ס' מרובעת, רמז לבטן האם, הוא התשובה, והנה נתבטל בתתק"ס בהכנסו לתוך מי המקוה, ומתקפל תלת גו תלת בבטן האם, ומתילד אחר כך ככריה חדשה. ורמז בתורה (בראשית ל"ב) 'יהיה ה' את יס"ף', ראשי תיבות י"ו פעמים ס'.

תורה י"ו

בשארם נכנס ותתעלם במקוה כעובר בבטן אמו נולד כריה חדשה, והוה כוונת המקוה. (שםם ירחל פ"ה ד"ה וכו' טו"ה המקוה)

ג' ע"ה

והוה לשון התשובה שנשלחה לרשי"ר הירש, כתוב בשו"ת שערי דעה (תשובה ע"ה), בהיותי אצל כבוד הרה"ג המפורסם לחלה בכל מדינת אשכנז מורינו שמשון רפאל נ"י מרא דאתרא דק"ק הג"ל, שאל מאתי ב' שאלות, ובקיש להשיב לו עליהם כו'. עוד שאל הרב נ"י, כי נחספס לו בטבילה טמאין שהטבילה מטהרת, אם הטהרה היא עוד כהיותו בתוך המקוה כל עתה תחת המים, או שגמר הטהרה הוא בצאתו מהמים, ולא קודם לכן, ותוך כדי דיבור השבתי לו, דמהיאת חיבתו (מו"ק כו'), אלא שאחר כך מצאתי מפורש להכסין טענה (ה"ל אבות הטומאה פ"ו ה"טו ד"ה וכן הוב הנוגע במשכח וזהו בסיס) שכתב שהטמא לא נטהר אלא בעלותו מן המקוה, ולא כהיותו במקוה, עיין שם, הרי הענין מפורש, ואף על פי שרחוק הדבר שיהיה בזה שום נפקא מינה לדינא, ומכל שכן למעשה, בכל זאת יען כי חביב עלי כבוד הרה"ג הג"ל אשר רוח חכמים וחסידים שם באשכנז נוחין הימנו, כתבתי והעליתי על ספר מה שהשבתי על שאלותיו בזה, ותן לחכם ויחכם עוד.

ל"ה י"ה (ג' ע"ה) (ג' ע"ה)

ונראה לי ברור, שלא את דבר ההלכה היא בגלל עצמה חקר רשי"ר הירש, אלא משום שהיה בדעתו לחקור ולמצוא ענין של רמז, וטעם הוהו גזירות הכתוב הזאת, שטבילה מסלקת טומאות של אדם, וכשיטתו, כדברינו לעיל, שרק מתוך ידיעה כל פרטי הדינים וחקר הלכותיה, יש לרדת לעומקה של מצוה וסודותיה ולחפוס הרעיון שבה כו'.

אך עדיין לא ברור אף אחרי דבריו, מה הוא הרעיון של הטבילה עצמה, יש שראו בטבילה ביטול כל עצמיות האדם, חזרתו אל חיק הטבע-הבריאה, שקיעתו במים שנחנהו בטהרה לא הפיסת ידי אדם בהם כו', אך אולי לא זהו רעיון הטבילה, ואולי לא הביטול של העבר, אלא להיפך דוקא התחלת העמיד, כוונת האדם הטובל את עצמו אי את כל כליו, להתחיל אחרי הביטול של העבר, חיים חדשים בטהרה, הוא הוא הרעיון של הטבילה. כאילו נולד מחדש כשהוא מתרומם מתוך טומאה שנתבטלה, ומתוך עולם הבריאה הטבע לטהרה חדשה ומחודשת כו'.

ל"ה י"ה

ד"ה י"ה

כותנת המקוה מרובעל שם טוב יסין שם קניא משובל עם שם אלה"ה כו':

וכינה מינה ענפנין דינין (חזק אחר פ"ה) וכשמביאין את הדין לעולם הממשנה נחמק בארשו, כי נקרא ענמל למירות אפילו עבד הבא שם נעשה כן מרין, כדוע.

ומהילל בשמביאין את השם אלה"ה לשם אלה"ה יחד הוה יחד הוה נחמק הדין בארשו. ומשם אלה"ה נעשה שם אלה"ה, נעשה ממנו הולדה, ומנהגוה נעשה חקל. לכן יסין את השם אלה"ה. כי אלופ"ו של עולם נמשך על ידי הל"מ"ד שהוא ג' אבות כל אחד כלול משה, ומשך לר"ת, ס' יסודות למדרגות פאפוטות, והבן: ונלדעתי יחד הוה (קניא משובל עם אלה"ה) גימטריא קרף בוקר"ם שהוא שמו של הקב"ה, הוא שם ה"ה בהכאה י' פעמים, ה' פעמים ד', י' פעמים ו', ה' פעמים ה', ומנגליו הקליפה אשר הוא לקבל הקדושה בקרף כספי אדם. נראה לך:

כותנת המקוה מרובעל שם טוב וצל"ה: צריך האדם להכין את עצמו לקבל הקדושה ונטוהרה את יום השבת, על כן צריך שיעטול נחמקוה בכל ערב שבת קודש. וקודם לזה צריך לשבור לבו בקרבו ולקבל עליו עול מלכות שמים, ולענוב שפשו וכל פטאיו, ולמאוס עצמו מרוב שפשו, ומעמה מוקן לעבוד את ה'.

הפדר	באהבה
גבורה	והלאה
תפארת	נמדי שיוכל הקדוש ברוך הוא להספיק בו נדמת מפארת חוה (יפסיק מט' ג) ישראל אשר כן אמפאר וימגור עצמו על קדושת שמו הקדוש ועל ידי זה ינולם הספיקה אמרל נבנחמונו בהש"י"ת שישיר את נדמו
נצח	ולרין להודות לו שיעטל ממנולות ים
הוד	ואז הוא נכלל בכלל נדקין יסוד עולם
יסוד	ואז על ידי זה נתגדל ויזכר כבוד מלכות שם שמים
מלכות	לעד ולחוד דורים:

ויכנס אחר זה למקוה, ויכוין כהיותו נחמקו כי שם אלה"ה ומלכות הוא סוד הדיבור ושם יהוה"ה הוא זעיר אנפין סוד הקול ושם אלה"ה סוד המוחשבה

ונמקוה כ"ה שן חגג של המקוה נגד שם אלה"ה וד' רוחות של המקוה נגד ד' אומות של יהוה"ה כ"ה וקרקע המקוה נגד שם אלה"ה וג' שמות אלו גימטריא יב"ק הוא ר"ה 'יהוד ברכה קדושה

ויכוין לבו לנקש מלאת הקדוש ברוך הוא שיכנס לקבל הקדושה והספיקה לממשנתו ולקולו ולדיבורו:

ואם יכוין טוטים הג"ל, אף אם שבע יפול הדיק ארצה, יקום, אף אם ירד שבע מעלות למרגלים, יפאסכו ה', ויכרות עמו ברים מדהה אשר לא חופר, ואז יאיר על נשמתו קומה הרומנים, קרובה אומות פקוה.

ויאמר פסוק: מקוה ישראל יהוה מושיעו בעת צרה: (ירמיה י"ח, וי"ג) ויכוין הר"ת מי ים. עד כלן מלמתי: